

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/434/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7802899844
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Maximová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7802899844.6

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Sopkovej Maximovej a sudkýň JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcu: D. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., R. X, právne zastúpený: JUDr. Ján Mikulák, advokát so sídlom v Košiciach, Františkánska 5, proti žalovanému: JUDr. H. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., R. XXX, právne zastúpený: JUDr. Ladislav Csákó, advokát so sídlom v Rožňave, Hviezdoslavova 4, za účasti vedľajšieho účastníka P. H., I. J., R..O..G., so sídlom v T., Š.Q. X, v konaní o náhradu škody, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava z 25. apríla 2016, č. k. 6C/434/2002-820

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým uznesením uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 9.521,54 Eur na účet jeho právneho zástupcu, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa proti žalovanému domáhal zaplatenia sumy 2.362.500,- Sk (78.420,63 Eur) s prísl., pričom súd rozsudkom zo 04. decembra 2013, č. k. 6C/434/2002-716 žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 7.023,26 Eur. Na základe odvolania žalobcu a žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 18. novembra 2015, č. k. 3Co/107/2014-794 rozsudok vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Žalovaný namietal nepriznanie náhrady trov za vyjadrenie k veci samej z 13. februára 2012 a zdôraznil, že súd opomenul skúmať, či pracovné povinnosti vykonáva doma, alebo v mieste sídla zamestnávateľa, keďže žalovaný využíva povolenú prácu na doma a na pracovisku sa zdržiava len v čase, kedy pojednáva. Navyše, realizácia takých porád by nebola možná počas pracovnej doby, pretože sa musí venovať výkonu pracovnej činnosti, a nie veciam osobnej povahy. Žalovaný, ani jeho právny zástupca, nedisponujú žiadnymi priestormi, ktoré by ponúkali dôstojné miesto a súkromie, kde je potrebné použiť technické zariadenia, prostriedky výpočtovej techniky, prípadne mať k dispozícii elektrický prúd (porada niekde v parku by nebola možná). Okrem nedostatku priestorového vybavenia, ďalším problémom bola okrem pracovnej zaneprázdnenosti žalovaného, aj vhodná doba na realizovanie porady, pretože právny zástupca žalovaného mal tiež svoje pracovné povinnosti, napr. sa musel zúčastňovať iných pojednávaní. Vykonanie porád v mieste bydliska žalovaného, podľa jeho názoru, bolo vhodné aj z toho dôvodu, že sa tu nachádzali všetky nosiče dát, spisy a informácie, ktoré bolo potrebné použiť k tomu, aby bol vo veci žalovaný úspešný. Preto trval žalovaný na priznaní aj sumy 2.655,21 Eur, ako rozdielu medzi priznanou a uplatnenou výškou trov konania (9.858,47 Eur - 7.203,26 Eur). Súd o náhrade trov rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, platného a účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „O.s.p.“), preskúmal uplatnené trovy právneho zastúpenia podľa ust. § 13a ods. 4, § 14 ods. 1, 4, 5 Vyhľ. č. 655/2004 Z.z. (hodnota jedného úkonu predstavovala výšku 579,25 Eur) a priznal žalovanému odmenu za 10 úkonov právnej služby - prevzatie a príprava právneho zastúpenia, písomné podanie na

súd - vyjadrenie zo dňa 03.10.2011, 13.02.2012, 13.07.2012 a 11.09.2013, účasť na pojednávaníach dňa 17.10.2011, 05.03.2012 (súd priznal úkon za presahujúce 2 hodiny na pojednávaní podľa ust. § 14 ods. 1 písm. c) uvedenej vyhlášky, v dvojnásobnej výške 1.158,50 Eur), dňa 27.03.2012 a dňa 04.12.2013, za odvolanie žalovaného proti rozsudku zo dňa 28.01.2014. Za účasť na vyhlásení rozsudku na Krajskom súde v Košiciach dňa 18.11.2015 súd priznal 1/2 z hodnoty tarifnej odmeny úkonu vo výške 289,63 Eur. V prípade porady s klientom súd priznal úkony súvisiace s poradou klienta (preukázané pripojenými záznamami v dňoch 13.02.2012, 23.03.2012, 12.07.2012 a 10.09.2013) v rozsahu 1/3-iny úkonu, čo predstavuje sumu 193,08 Eur. Tarifná odmena za uvedené právne úkony predstavovala výšku 6.854,45 Eur. Súd priznal žalovanému aj režijný paušál vo výške 115,50 Eur - za 3 úkony v roku 2011 (7,41 Eur) vo výške 22,23 Eur, za 7 úkonov v roku 2012 (7,63 Eur) vo výške 53,41 Eur, za 3 úkony v roku 2013 (7,81 Eur) 23,43 Eur, za jeden úkon v roku 2014 vo výške 8,04 Eur a jeden úkon v roku 2015 vo výške 8,39 Eur. Odmena a režijný paušál spolu predstavovali výšku 6.969,95 Eur. Zároveň súd priznal žalovanému náhradu cestovných výdavkov v sume 397,35 Eur a náhradu za stratu času vo výške 567,32 Eur, plus 20 % DPH z priznanej tarifnej odmeny, režijného paušálu, náhrady za stratu času a cestovného vo výške 1.586,92 Eur. Súd celkovo priznal žalovanému náhradu trov konania vo výške 9.521,54 Eur.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a navrhol ho zmeniť tak, že odvolací súd žiadnej zo strán sporu neprizná náhradu trov konania, alternatívne aby odvolací súd posúdil účelnosť priznaných trov konania a tieto nepriznal v uplatnenom rozsahu. V prípade, ak odvolací súd dospeje k názoru, že nie sú splnené podmienky na zmenu uznesenia navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podľa názoru žalovaného z napadnutého uznesenia nevyplýva, akým spôsobom súd posúdil účelnosť priznaných trov konania, a to najmä v rozsahu jednotlivých porád, ktoré boli žalovaným uplatnené. Absenciou úvah súdu, na základe ktorých dospel k záverom uvedeným vo svojom rozhodnutí, sa odníma účastníkovi, ktorý s rozhodnutím nie je spokojný, právo na spravodlivý proces. V rámci priznania náhrady trov konania je podľa názoru žalobcu zároveň potrebné zaoberať sa najmä otázkou účelnosti vynaložených trov konania s prihliadnutím na súčasné komunikačné možnosti, či je potrebné osobné stretnutie advokáta s klientom. Taktiež, či tieto stretnutia advokáta s klientom, ktorý má navyše právnické vzdelanie a pôsobí ako sudca krajského súdu, boli nutné a potrebné pre riadne zastupovanie v konaní.

4. Žalobca je zároveň toho názoru, že konajúci súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania mal prihliadať aj na jeho finančnú situáciu. Žalobca nie je schopný a nie je v jeho možnostiach uhradiť súdom priznanú náhradu trov konania z dôvodu slabých majetkových pomerov, na základe čoho aj bol oslobodený od súdnych poplatkov. Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru žalobcu, mal súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikovať ust. § 150 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia, súd musí prihliadať na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery účastníkov konania a všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde. Dôvodom, spočívajúcim v pomeroch účastníkov je napr. skutočnosť, že sa účastník, ktorý nemal úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa.

5. K uvedenému odvolaniu žalobcu podal písomné vyjadrenie žalovaný, ktorý odvolanie považuje za zjavne nedôvodné a preto navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdiť. Podľa názoru žalovaného žalobca spochybňuje účelnosť právnej služby, ktorá bola žalovanému poskytnutá jeho advokátom, avšak bez toho, aby konkrétne uviedol, ktorý úkon právnej služby, ktorý mu bol poskytnutý, považuje za neúčelný. Žalovaný preto tvrdí, že vo všeobecnej rovine je možné konštatovať, že účelnosť poskytnutej mu právnej služby vyplýva predovšetkým zo samotnej skutočnosti, že v konaní - na rozdiel od žalobcu - bol v celom rozsahu úspešný. Už samotný fakt, že žalovaný v konaní uspel, je dôkazom o tom, že právna pomoc, ktorá mu bola poskytnutá, bola účelná.

6. Zároveň žalovaný dodal, že v danom prípade otázka trov konania bola podrobená súdnemu prieskumu aj odvolacím súdom, ktorý mu nielen nevytkol účelnosť týchto trov, ale dokonca vyhovel odvolaniu žalovaného, ktoré podal proti výroku o trovách konania rozsudku, v ktorej pôvodne súd prvej inštancie neakceptoval skôr uplatnené trovy konania. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie de facto vychádza z akceptácie právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v zrušujúcom výroku jeho rozhodnutia, ktorý je pre súd nižšieho stupňa právne záväzný.

7. Odvolanie žalobcu ďalej považuje žalovaný aj za vnútorne protirečivé, keďže žalobca na jednej strane namíeta účelnosť trov právneho zastúpenia žalovaného „en bloc“, kým na strane druhej namíeta len

rozsah priznaných trov (viď predovšetkým tretí odsek na prvej strane podaného odvolania). Žalovaný sa obáva, že žalobca spochybňuje jeho ústavou garantované právo dať sa zastupovať v konaní právnym zástupcom, pokiaľ poukazuje na vzdelanie a postavenie žalovaného, pretože - bez ohľadu na tieto faktory - z čl. 47 ods. 2 Ústavy SR nesporne vyplýva, že každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Pre úplnosť žalovaný uviedol, že pre jeho vysokú pracovnú vyťaženosť, ale aj pre vzdialenosť medzi jeho bydliskom a sídlom konajúceho súdu si zvolil takú formu obrany, že sa osobne nezúčastňoval jednotlivých pojednávaní, avšak považoval za potrebné, aby bol zastúpený právnym zástupcom z radov advokátov. Zámerne si zvolil advokáta, ktorý má sídlo v meste, v ktorom sídli aj konajúci súd, aby v konaní nevznikli ďalšie, zbytočné výdavky za advokátom premeškaný čas.

8. Pokiaľ žalobca spochybňuje predovšetkým vykonanie porád, tak žalovaný poukázal na skutočnosť, že poskytnutie právnej služby nesmie byť svojvoľné; povinnosťou právneho zástupcu je nielen informovať svojho klienta o priebehu konania, ale aj riadiť sa pokynmi svojho klienta, výpočet všetkých týchto povinností vyplýva nielen zo zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii, ale aj zo stavovských predpisov. Ich splnenie na diaľku nie je možné, a už vôbec nie konzultácia na diaľku o to viac, že advokát je viazaný aj povinnosťou mlčanlivosti, v rámci ktorej musí dbať nielen o to, aby sám úmyselne nevyzradil skutočnosti chránené touto povinnosťou, ale aj o to, aby sa tak nestalo ani pri vzájomnej komunikácii technickými prostriedkami. Žalovaný má za to, že už samotný pojem konzultácia predpokladá osobnú komunikáciu advokáta s klientom.

9. Pokiaľ odvolateľ ponúka aplikáciu ust. § 150 ods. 1 O.s.p. s poukazom na svoje osobné pomery, žalobca poukázal na skutočnosť, že medzičasom nadobudol účinnosť nový procesnoprávny predpis, ktorý však tento inštitút rovnako upravuje v § 257 CSP tak, že súd môže výnimočne nepriznať náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Žalobca okrem svojej sociálnej situácie neuvádza žiadnu takú okolnosť, ktorú by čo aj len on sám považoval za výnimočnú. Je zrejmé, že v regióne, kde má sídlo konajúci súd, miera nezamestnanosti je vo výške cca 30% tej časti populácie, ktorá by inak bola schopná pracovať. Keď k nej pripočítame dôchodcov, študentov a ďalšie osoby, ktorých príjem je nízky, je možné dospieť k záveru, že na Slovensku približne každý druhý človek je v takej situácii, že jeho zárobkové možnosti sú značne pod priemerom. Už táto skutočnosť sama osebe podľa názoru žalovaného vylučuje výnimočnosť prípadu, keďže prípad žalobcu sa nijako nevymyká z bežného rámca. Zdôraznil, že v konaní už preukázal (nachádzajú sa o tom v súdnom spise aj listinné dôkazy), že žalobca nepochybne vlastnil aj počas súdneho konania hnutelný aj nehnuteľný majetok a mal príjmy plynúce z podnikateľskej alebo zo závislej činnosti. Veď žalobca vlastnil až do apríla 2011 aj sporné nákladné motorové vozidlo (spor sa vedie od r. 2002). Ak ho nemá, zrejme ho predal alebo po vyradení vozidla nejakým spôsobom zužitkoval. Dobre vedel v tom čase, že sa vedie súdny spor, mal si teda počínať tak, aby si našetril prostriedky pre prípadný neúspech vo veci. Navyše, odvolateľ podnikal ako SZČO ešte aj v roku 2016 pod obchodným menom D. W. a mal pridelené IČO 32688571; žalovaný preto navrhuje vyžiadať výpis zo živnostenského registra. Pokiaľ žalobca nebol dostatočne opatrný a predvídavý a nenašetril si úspory, nemôže preniesť zodpovednosť za svoje neuvážené konanie na iného účastníka súdneho konania. Pokiaľ žalobca ukončil svoju podnikateľskú činnosť až v januári 2016, teda potom, čo mu už bolo známe rozhodnutie odvolacieho súdu, konal tak nepochybne špekulatívne, docieľajúc to, aby sa mohol vyhnúť svojej zodpovednosti za výsledok sporu. Žalovaný je presvedčený o tom, že súd takémuto špekulatívnemu konaniu sporovej strany v žiadnom prípade nemôže poskytnúť súdnu ochranu spočívajúcu v aplikácii § 257 CSP. V tomto smere je potrebné vidieť aj tú skutočnosť, že žalobca od začiatku súdneho konania bol a je zastúpený advokátom, čiže bez akýchkoľvek pochyb mu muselo byť známe, že jeho prípad sa môže skončiť aj jeho neúspechom. Podľa názoru žalovaného, jasným dôkazom o tom, že sociálna situácia žalobcu zďaleka nie je taká zlá, ako ju prezentuje, svedčí aj skutočnosť, že aj na jeho strane vznikli trovy konania, a to vo väčšej výške, než na strane žalovaného (on si predsa platí advokáta z Košíc, s čím sú spojené ďalšie výdavky na cestovnom, ako aj na náhrade za premeškaný čas, navyše ho zaťažovala aj povinnosť zaplatenia súdneho poplatku z podanej žaloby). Z týchto podstatných dôvodov žalovaný navrhuje napadnuté uznesenie potvrdiť a priznať mu právo na náhradu všetkých trov odvolacieho konania, a to na trovách právneho zastúpenia za toto podanie vo výške 704,75 Eur (odmena za písomné podanie na súd vo výške 579,25 Eur + 8,59 Eur na tzv. režijnom paušáli + 20 % DPH = 705,41 Eur) v prospech účtu jeho právneho zástupcu.

10. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (§ 470 ods. 1).

11. Odvolací súd preskúmal odvolanie žalobcu spolu s konaním súdu prvej inštancie v rámci odvolacieho konania bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) v rozsahu vyplývajúcom z § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

12. V prejednávanej veci súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p., účinného v čase jeho rozhodovania o trovách konania, teda zohľadnil pri rozhodovaní úspech vo veci.

13. Ustanovenia § 255 CSP až § 261 CSP (predtým § 142 a nasl. O.s.p.) upravujú predpoklady, za splnenia ktorých majú strany sporu (alebo tretie osoby) právo na náhradu trov konania, ktoré vynaložili. Zmyslom a účelom náhrady trov konania je poskytnúť úspešnej strane konania, ktorej to priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

14. Pokiaľ ide o prvú odvoláciu námietku žalobcu, ktorá spočíva v tvrdení o neúčelnosti trov konania žalovaného za právne zastupovanie, túto odvolací súd nepovažuje za dôvodnú.

15. V posudzovanej veci súd prvého stupňa na rozhodnutie o náhrade trov účastníkov aplikoval ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Použitie tohto zákonného ustanovenia a výšku i účelnosť priznaných trov v rozhodnutí aj riadne odôvodnil. Na druhej strane, súd prvej inštancie v rozhodnutí uviedol, za ktorý uplatnený úkon právnej služby žalovanému odmenu nepriznal a z akého dôvodu. Uvedenej úvahe súdu a dôvodom rozhodnutia niet čo vytknúť.

16. V súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 150 O.s.p. platného a účinného do 30. júna 2016 bola prax všeobecných súdov jednotná v názore, že aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní (napríklad rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. septembra 2000, sp. zn. M Cdo 14/99).

17. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Zo slovného znenia teraz platného a účinného zákonného ustanovenia vyplýva, že ide o ustanovenie výnimočné, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Ustanovenie § 257 CSP preto nemožno vykladať tak, že možno kedykoľvek bez ohľadu na základné zásady rozhodovania o náhrade trov konania nepriznať náhradu trov úspešnej strane konania; vždy musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 17/2009, sp. zn. 5 Cdo 67/2010, či sp. zn. 3 M Cdo 46/2012) ustanovenie § 150 O.s.p. - a ani dnes ustanovenie § 257 CSP - nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť.

19. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 CSP sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania. Použitie tohto ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter.

20. Nakoľko súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania neskúmal, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť, zvlášť za situácie, že žalobcovi bolo v konaní priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, je odôvodnenie uznesenia v tejto časti nepreskúmateľné a preto nesprávne.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v súlade s ust. § 389 ods. 1 písm. c) a d) CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

22. Úlohou súdu prvej inštancie v novom konaní bude pri opätovnom rozhodovaní o trovách konania náležitým spôsobom zistiť osobné, majetkové pomery, ako aj ďalšie pomery strán sporu, okolnosti podania žaloby a uplatňovania práva účastníka, postoje účastníkov v konaní, ako aj zohľadniť dopad rozhodnutia o trovách konania na obe strany sporu z titulu práva na náhradu trov konania.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorých sa konanie končí z dôvodov uvedených v ust. § 420 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch uvedených v ust. § 429 ods. 2 CSP.